

Apraksti

Publicēts: 13.12.2022.

Akvakultūras definīcija ietver:

ūdens organismu audzēšanu vai kultivēšanu, lietojot tehnoloģiju, kas paredzēta attiecīgo ūdens organismu ražošanas palielināšanai, pārsniedzot vides dabiskās iespējas; ūdens organismi paliek fiziskas vai juridiskas personas īpašumā visu audzēšanas vai kultivēšanas laiku līdz pat to savākšanai, kā arī tās laikā (definīcija saskaņā ar *PADOMES REGULĀS (EK) Nr. 1198/2006 (2006. gada 27. jūlijs) par Eiropas Zivsaimniecības fondu*, (EK) Nr.762/2008 (2008.gada 9.jūlijs) par to, kā dalībvalstis iesniedz statistiku par akvakultūru, (EK) Nr. 708/2007 (2007. gada 11. jūnijs) par svešzemju un vietējā areālā nesastopamu sugu izmantošanu akvakultūrā un (EK) NR. 834/2007 (2007. gada 28. jūnijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanunoteikto).

LATVIJAS AKVAKULTŪRAS SEKTORA VISPĀRĒJAIS REGULĒJUMS:

Zemkopības ministrija nodrošina zivsaimniecības politikas īstenošanu un ieviešanu, sektora attīstības stratēģijas izstrādi un realizēšanu, zivju resursu izmantošanas pārvaldīšanu iekšējos, teritoriālajos un Latvijas Republikas ekskluzīvās ekonomiskās zonas ūdeņos;

Valsts zinātniskais institūts „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts” (turpmāk - Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts) (www.bior.gov.lv) ir atbildīgs par zivju resursu un akvakultūras pētījumiem un tā sastāvā iekļautās valsts zivju audzētavas nodrošina Zivju resursu atražošanas valsts programmas realizāciju, izlaižot vērtīgo zivju mazuļus dabiskajās ūdenstilpēs;

Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk - PVD) (www.pvd.gov.lv) reģistrē akvakultūras uzņēmumus un nodrošina to veterināro uzraudzību;

Lauku atbalsta dienests (turpmāk - LAD) (www.lad.gov.lv) administrē nacionālos un Eiropas Savienības finansiālā atbalsta līdzekļus zivsaimniecības, tai skaitā akvakultūras pasākumu atbalstam;

Zivju un vēžu audzētāju sabiedriskās organizācijas (piemēram: biedrība „Latvijas Vēžu un zivju audzētāju asociācija” (www.lvzaa.lv) un biedrība „Latvijas Zivju audzētāju asociācija”) aktīvi iesaistās aktuālo nozares jautājumu risināšanā, kā arī augstvērtīgo zivju sugu dažādošanā saldūdeņos, jaunu augstvērtīgu akvakultūrā audzējamo zivju sugu kultivēšanā un audzēšanā u.c.

Uz akvakultūras darbības aktivitātēm attiecas tie paši likumi un atsevišķu noteikumu normas, kas attiecas uz zivsaimniecību, kā arī vairāku citu ražošanas sfēru regulējošo normatīvo aktu prasības. Zivsaimniecības nozares pamatlikums - Zvejniecības likums regulē zivju resursu administrēšanas galvenos principus, tai skaitā arī iekšējo ūdeņu zivju resursu pārvaldību. Lai arī akvakultūra šajā likumā nav atsevišķi definēta, likumā ir minēti vispārējie zivju audzēšanas nosacījumi dabiskajās ūdenstilpēs, prasības zivju krājumu papildināšanai un jaunu zivju sugu ieviešanai. Pamatā akvakultūras uzņēmumu darbību regulē likumdošanas akti, kas attiecas uz pārtikas un veterināriem jautājumiem.

Latvijas akvakultūras saimniecības darbojas pārsvarā šādos virzienos:

Zivju un vēžu mākslīgā pavairošana un mazuļu audzēšana izlaišanai dabiskajās ūdenstilpēs resursu atražošanas nolūkos;

Zivju un vēžu kultivēšana un audzēšana saldūdens dīķos vai baseinos līdz preču produkcijas lielumam;

Zivju īstermiņa kultivēšana dīķos maksas makšķerēšanas nolūkā;

Zivju kultivēšana piemājas dīķos pašpatēriņam vai vaļasprieka makšķerēšanai.

Latvijas akvakultūrā izmantojamās sugas ir uzskaitītas 1.tabulā, taču sarakstā ir dotas tikai tās sugas, kuras Latvijas akvakultūrā var

uzskatīt par tradicionālām, jo to audzēšanā ir uzkrāta attiecīgā pieredze, tomēr pēdējos gados tiek eksperimentēts un akvakultūrā izmantotas dažādas jaunas sugas, it īpaši baseinos un recirkulācijas sistēmās.

1.tabula Latvijas akvakultūrā izmantojamās sugas

Karpa (<i>Cyprinus carpio</i>)	Zandarts (<i>Stizostedion lucioperca</i>)
Karūsa (<i>Carassius carassius</i>)	Līdaka (<i>Esox lucius</i>)
Sudrabkarūsa (<i>Carrasius auratus</i>)	Varavīksnes forele (<i>Oncorhynchus mykis</i>)
Baltais platpieris (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>)	Baltijas lasis (<i>Salmo salar</i>)
Baltais amūrs (<i>Ctenopharyngodon idella</i>)	Taimiņš (<i>Salmo trutta</i>)
Vimba (<i>Vimba vimba</i>)	Strauta forele (<i>Salmo trutta m.fario</i>)
Plaudis (<i>Abramis brama</i>)	Alata (<i>Thymallus thymalus</i>)
Līnis (<i>Tinca tinca</i>)	Sīga (<i>Coregonus laveratus</i>)
Zutis (<i>Anguila anguila</i>)	Peledē (<i>Coregonus peled</i>)
Sibīrijas store (<i>Acipenser baeri</i>)	Repsis (<i>Coregonus albula</i>)
Krievu store (<i>Acipenser guldenstadti</i>)	Sams (<i>Silurus glanis</i>)
Sterlete (<i>Acipenser ruthenus</i>)	Āfrikas sams (<i>Clarias gariepinus</i>)
Besters (belugas un sterletes hibrīds)	Platspīļu vēzis (<i>Astacus astacus</i>)
Upes nēģis (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	

[PVD](#) kopumā ir reģistrēta 241 akvakultūras dzīvnieku audzētava (dati uz 2010.gada 15.janvāri), kuru kopskaitu veido valsts zivju audzētavas, privātās zivju audzētavas un zivju diķi makšķerēšanai, kā arī dekoratīvo ūdensdzīvnieku audzētavas.

Vairākums akvakultūras saimniecību ir diķsaimniecību tipa, kurās zivis vai vēžus kultivē tikai atklātos diķos.

Vadošie norādījumi akvakultūras sektora politikas attīstībai ir paredzēti akvakultūras ilgtspējīgas attīstības un vadības stratēģija Latvijā 2006.-2010.gadam, kas kopumā sevī ietver sektora redzējumu nākotnē un idejas tiem, kuri ir iesaistīti tās attīstībā. Savukārt, Latvijas akvakultūras sektora attīstības pamatvirzieni ir noteikti Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā un „Zivsaimniecības nozares stratēģiskajā plānā 2007.-2013.gadam”. Šajā ilgtermiņa plānā akvakultūra tiek vērtēta kā augsti produktīva, konkurētspējīga un videi draudzīga apakšnozare. Uz publisko atbalstu investīcijām akvakultūrā var pretendēt Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013.gadam pasākuma „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos” ietvaros. Informācija par finansējuma apguvi pieejama - [šeit](#) sadaļā „Statistika par projektiem”.

Latvijas akvakultūras sektora attīstība tiek veicināta arī ar Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansiālo atbalstu projekta "Ilgtspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana" ([PROMIWA](#)) ietvaros, kas paredz mazo ūdenstilpju zivsaimnieciskā potenciāla izmantošanas attīstību, speciālās izglītības ieguve akvakultūrā un zivsaimniecībā veicināšanu, kā arī akvakultūras statistikas datu informācijas sistēmas izveidi. Projekta partneri: Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts, Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija,

Norvēģijas Akvakultūras pētniecības institūta apvienība *NOFIMA*, Latvijas Universitāte.

Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības plāna ietvaros sadarbībā ar Eurofish latviešu valodā ir izdota grāmata „Rokasgrāmata recirkulācijas akvakultūrā. Ievads jaunās, videi draudzīgās un augstražīgās slēgtajās zivju audzēšanas sistēmās”.

Grāmata latviešu valodā ir pieejama elektroniski [šeit](#) un drukātā formā to var saņemt Ozolniekos, Zivsaimniecības sadarbības tīklā un tā būs pieejama arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra reģionālajās nodaļās.

Informācija: gunta.svarce@llkc.lv; [+371 63060227](tel:+37163060227); [+371 26344474](tel:+37126344474).

Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības plāna ietvaros un sadarbībā ar Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju (FAO) latviešu valodā ir izdots FAO Zvejniecības un akvakultūras tehniskais dokuments Nr. 554 "Karpu polikultūra Centrālajā un Austrumeiropā, Kaukāzā un Vidusāzijā. Rokasgrāmata".

Grāmatas elektroniskā versija ir pieejama [šeit](#) un drukātā formā to var saņemt Ozolniekos, Zivsaimniecības sadarbības tīklā.

Informācija: Māris Vītiņš maris.vitins@llkc.lv; [+371 63050227](tel:+37163050227).

<https://www.zm.gov.lv/lv/apraksti>